

Parasja Chajé Sarah

Bereshiet Genesis 23 - 25:12

'Het leven van Sarah'

door Rob Cassuto

Het hoofdstuk Chajé Sarah , 'het leven van Sarah', gaat helemaal niet over het leven van Sarah, maar over haar dood en begrafenis. Natuurlijk stamt de titel van de gewoonte een hoofdstuk te noemen naar de beginwoorden. Maar we kunnen er toch wel een betekenis aan hechten: het hoofdstuk gaat over continuïteit. Van Awraham en Sarah gaat de estafettestok van Israëls bijzondere geschiedenis over naar Jitschak en Rivka.

Sarah sterft en Awraham koopt een graf. Uitgebreid worden de onderhandelingen weergegeven, met hoofse plichtplegingen wordt de koop gesloten, met omzichtige beleefdheden die in ons nuchtere Nederland al lang in onbruik zijn geraakt, maar in het Midden-Oosten op veel plaatsen nog wel in zwang zijn, denk ik. Bijvoorbeeld het veinzen dat het een gift betreft, terwijl intussen wél een koopprijs wordt gesuggereerd. Het lijkt wel of in dit stukje het standaardvoorbeeld voor de etiquette van goede onderhandelingen wordt beschreven. Sarah wordt bijgezet in de spelonk op het veld Machpela.

Dan komt dat prachtige verhaal van hoe Awrahams vertrouweling de opdracht krijgt een vrouw voor Jitschak te

zoeken en hoe de knecht deze opdracht volbrengt. Het verhaal wordt in geuren en kleuren verteld, het is een staaltje van de

beste Tora-vertelkunst.

Het valt op hoe in dit hoofdstuk de reis van de Knecht en zijn ontmoeting met Rivka aan de waterput en zijn aankomst in het huis van haar familie, met name van haar broer Lawan, tweemaal wordt verhaald, eerst als vertelling in de derde persoon en dan als verslag van de knecht aan Lawan. Twee parallelverhalen, grotendeels gelijklopend maar in saillante details toch verschillend. Een stijlform die wij in onze moderne verhaalkunst niet kennen, maar die hier op een of andere wijze bijzonder sterk werkt.

De verschillen in de twee versies zijn door vele commentatoren door de eeuwen geïnterpreteerd en geduid.

Een leuk voorbeeld dat ik vond: in 24:3 laat Awraham de knecht zweren bij 'de Eeuwige, de G-d van de hemel en de G-d van de aarde'; in het verslag van de knecht over deze eed (24:37) vermeldt de man geen Eeuwige. Dit zou hij dan bewust in zijn verslag hebben weggelaten omdat Awrahams familie natuurlijk niet het Abrahamitische monotheïsme (om het mooi theologisch te zeggen) kende, maar een eigen godendienst

had; de knecht wilde dit natuurlijk respecteren en hen niet nodeloos kwetsen. Een zin later vertelt de bediende dat hij de opdracht had gekregen naar het vaderlijk huis en de familie van Awraham te gaan om een vrouw te zoeken. Awraham had het echter alleen over zijn 'land en geboorteplaats' (24:4). De knecht dacht strategisch en heeft het in zijn verslag maar iets toegespitst tot de familie, waar hij door dat (schijnbare?) toeval is aangeland. Zo zijn er meer voorbeelden.

Hij voert Rivka mee terug.

Van Rivka krijgen we het beeld van een in alle opzichten prachtige vrouw.

Ze is mooi (24: 16), gedienschtig en behulpzaam, als ze niet alleen de knecht te drinken geeft maar ook aanbiedt de kamelen te drenken (24:19), daarmee het voorteken vervullend van voorbestemming tot Jitschak's bruid; bovendien heeft ze kennelijk een scherpe intuïtie over haar lotsbestemming en de vastbeslotenheid om daar onvoorwaardelijk naar te luisteren en te handelen: ondanks de pogingen van de familie haar nog een tijdje te houden zegt ze op de vraag of ze onmiddellijk mee wil gaan: 'Ja, ik wil gaan'. Jitschak zal dan ook meer dan voldaan zijn geweest: Jitschak 'bracht haar naar de tent van Sarah, hij nam haar tot vrouw, hij beminde haar en troostte zich met haar na Sarah' (24:67).

Awraham maakt nog een late bloei door. Hij verwekt bij een bijvrouw Ketoera (de legende ziet er een teruggekeerde en gelouterde Hagar in) nog zes kinderen, die hij wegzendt en waarvan we weinig meer horen. Dan ontslaapt hij in hoge maar goede ouderdom en heeft Jitschak het rijk alleen. Hij heeft de plaats van zijn vader ingenomen en Rivka de plaats van Sarah.

Continuïteit...

afbeeldingen:

- *Rebecca bij de put; Giovanni Pellegrini*

- *Rebecca bij de put; Nicolas Poussin*

